

Kigyótozás

„Közkinca a Fidesznek az antiszemitizmus?” – teszi fel a kérdést tegnap a Népszava annak kapcsán, hogy Balog Zoltán miniszter nemzeti kincsnak nevezte Nyíró Józsefet (és még Szabó Dezsőt és Wass Albertet is). A Népszava beljebb meglepően idézi a Magyartanárok Egyesületének nyilatkozatát, amely szerint nevezett három író Erdélyi mivoltukon túl az antiszemitizmus köti össze. S hogy nem szabadna a Nemzeti alaptantervbe bekerülniük olyan alkotóknak, akikről ennyire nincs „közmegegyezés”.

Kristály Lehel tegnap ugyanitt remekül levezette, a román hatóságok miatt és hogyan végzálják minden alkalommal a csíksomlyói búcsúra tartó magyar zarándokokat. S Lehel szerint ennek része most a Nyíró újratemetése körüli hisztéria is. Mindez tény. Mondhatjuk, a románok teszik a dolgukat – bár kétségtelen, hogy az új, baloldali román kormányzat majd minden elődjénél aljasabb és alávalóbb. És gátlástalanabbul, szemérmelenebbül támad legnagyobb kisebbségére. S mindenben remek partnerre akad Bunta Levente székelyudvarhelyi polgármester és az őhoz hasonló személyében.

Am nem mehetünk el szó nélkül amellett, ami idehaza történik.

Mindenekelőtt szögezzük le: ha Nyíró könyvei ott sorakoztak a polcon, vagy nagymama stélázsiján, az Erdélyi Szépművészeti Céh halina kötéses kiadásában, akkor az ember tudja, hogy kinél jár. Az Erdélyi Szépművészeti Céh halina kötésébe bújtatott Nyíró-kötetek láttán olyan nagyon nagyot nem lehetett tévedni a hetvenes-nyolcvanas években a tulajdonos hovatartozását illetően. Mondhatni: az Erdélyi Szépművészeti Céh halina kötéses Nyi-

rő-kötetei eldöntötték a kérdést, hogy miféleképpen-e az illető, vagy nem a miféleképpen.

Igen, akadt néhány ilyen szimbólumszerű dolog, amely segített eldönteni, hogy a soha véget nem ért és érvéni-népi-urbánus állóháborúban ki hol áll. Ilyen szimbólum volt Ő is, Nyíró József. A csak Tamási Áronnal mérhető írófejedelem, Uz Bence szülőatyja. Az Ő novellái alapján rendezte meg Szóts István minden idők egyik legjobb magyar filmjét, az Emberek a havason című remekművet. Ő írta a Jézusfaragó embert, a Madéfalvi veszedelmet, A sibói bölényt, Az én népemet és a Néma küzdelmet. Nincsen magyar irodalom Nyíró József nélkül. Miképpen nincsen Szabó Dezső Az elsodort faluja, Wass Albert A funtineli boszorkánya, Sinka István Fekete bojtára, Tormay Cécile Bujdosó könyve és Emberek a kövek közöttje nélkül. Nincsen magyar irodalom enélkül, hiába tagadják és gyalázzák mindezt a másik oldal felkentjei. Mert ők nem számítanak. Ők Márai Sándort is kitagadták habozás nélkül a magyar irodalomból jó negyven esztendőre. Nem számítanak – ami számít, az az elviselhetetlenség érzése.

S hogy ilyenkor mindig felrémlik Bergman 1977-es Kigyótozásának egyik legrémesebb jelenete.

Amikor a „híres” berlini kabarék egyikében nyílik az ajtó este, és belép néhány német ifjú. Nagyon szokék, nagyon kék szeműek, és horogkeresztes karzalagot viselnek. Odafent a színpadon jávában zajlik a műsor. Épp’ a német história, a német legendárium, a német mondavilág és hőstörténet nyáladzó, üvöltő kiröhögése folyik. Mint minden este, azokban a híres berlini kaba-

rában. Épp’ Tristan szellentget a színpadon, Izoldát pedig háglak hátulról. A nagyon német ifjak egy darabig nézik a „músort”, majd halkán érdeklődnek, hol a tulajdonos. S a kérésre megjelenik a tulajdonos. Egy nagyon zsidó férfi – Bergman szándéka szerint épp’ annyira zsidó, amennyire németek az ifjak. Kérem, vegye le a szemüvegét – szól halkán a német ifjú. A zsidó tulajdonos leveszi. S ekkor a német ifjú megfogja hátul a fejét, és pépesre veri az arcát a bárpult szélén. Majd a döbbszent csendben ennyit szól udvariasan a publikumnak: Jó szórakozást, hölgyeim és uraim!

Az egyetemes filmtörténet egyik legnagyobb, legrémesebb pillanata ez. Benne van az igazolhatatlan és elrettentő iszonyat. A lélegzetelállító embertelenség. Amire nincsen ma-

gyarázat. De kérdések azért vannak, s talán okok is. S a kérdést Paul Johnson is felveti A huszadik század igazi arca könyvében. Hogy miért éppen a németek? Azért, mert egy nemzetet majdnem bármit meg lehet tenni. Egy nemzetet halálra lehet éheztetni, el lehet venni a hazáját, ki lehet rabolni – de nem lehet elvenni tőle a múltját, a hőseit és a legendáit, mert abba vagy belehal, vagy iszonyatos bosszút fog állni. Iszonyatosat és

irracionálisat, amelybe aztán majd szintúgy ő hal bele. Nos, ha nem ez a cél, akkor kéretik vigyázni egy kicsit. Hátrébb az agarakkal Nyírótól, de hátrébb a Székely Himnuszról is. Szépen könyörgöm, ne tegyétek...

Bayer Zsolt
Magyar Hírlap

Nyílt levél Nyíró Józsefhez

„Nemessé a király tehet valakit, de székellyé csak az Isten...” – mondta Őn egykor, sok-sok évtizede. Ha megengedi Kegyelmed, én kiegészíteném eme igazságát: Nem csak székellyé, de igaz magyarrá is csak Isten tehet.

Ezzel szemben persze sokan vallják magukat magyarnak manapság is, ám ez a „magyarnak vallás” sokaknál erőst hibáztat. Mert a politika belepiszkít a legnemesebb emberi érzésekbe, a hitbe, a magyarságtudatba, és mindenbe, ami érték, és ami az emberi faj, a magyarság, székelység, a kereszténység féltett kincse. Ilyen kincsnak számít kegyelmed is mindazoknak, akik magyarok. Mert „magyar az, akinek fáj Trianon” – mondta Illyés Gyula. Aki átérzi a magyarok, a székelyek fájdalmát, amelyet az elnyomás, az idegen hatalom, a megszálló harácsolók szánnak osztályrészül mindazoknak, akik hűek maradtak a szülőföldhöz...

Szülőföld... vajon hányan érzik ma e szó csodálatos terhét, súlyát és felelősségét, édességét és megnyugtató voltát? Nem sokan, Nyíró uram, nem sokan. Mert e fogalomba, annak gyönyörűségébe is belepiszkított a politika, az ilyen-olyan eszme és pártelkötelezettség. S még valami: a kommunista diktatúra, amelyet Kegyelmed nem ért meg itt, de hallhatott róla 1953-ig. A népet elbutította a proli ideológia, a gyűlölködés, az értékek szisztematikus rombolása, az elnemzetietlenítés sötét korszaka. Ezért hóbörög Kegyelmed porhüvelyének szülőföldjén való eltemetése ellen a sok, magát magyarnak – mi több! – magyartanárnak nevező oktalan egyed. En szerencsés vagyok e kérdést illetően, mert sokat emlegetett magyartanárom, Kegyelmed kollégája, Benedek Elek unokája abban a kommunista esztelenységben is volt olyan bátor, és nyolcadik osztályban beszélt Uz Bencéről, s az ő „keresztapjáról”... és olvastuk a Szépművészeti kiadásában azokat a részleteket is Kegyelmed könyvéből az órán, amely részleteket magam is elolvastattam fiaimmal.

Nos, most itt állunk, s pezseg a köz, mert van, aki Kegyelmedtől sajnálja a szülőföld édes súlyát, mások foggal-körömmel harcolnak azért, hogy Udvarhely temetője legyen Kegyelmed végső otthona. Mert e kérdésbe is belepiszkított a politika. Szégyenteljes tiltakozások, lángoló szövegek pro és kontra. És látom magam előtt, hogy kegyelmed ott ül a Mennyei kávéház teraszán, s együtt mosolyog ezeken a földi ostobákon Wass Alberttel, Benedek Elekkel, Tamási Áronnal és sokakkal, akiktől távol állna e vita és politikai elmebaj. Kegyelmedék ott fenn talán csudálkoznak is mindezen, mert az Önök korában bizony nem voltak efféle félbolond, nemzetellenes és aljas viták. Ha voltak, voltak olyanok is, akik leállították az eszementeket...

Politika. Igen, ez az, amely miatt és által háborúzik ma magyar a magyarral. Politika, amelynek áldozata sok értékes ember, ami miatt Kegyelmed csodálatos írásait sem olvashatta és ismerhette meg több generáció. Mondják, Őn nyilas érzel-

mű volt. Kit érdekel... Őn írt. Őn egy olyan korban lett kényszerből politikus, amely kor bármelyik oldalát nézzük is, ártott, mert az emberség és az emberiség háttérbe szorult. Háború volt, s egy megcsonkított, sárba taposott ország érdekeiért az ördöggel is érdemes volt szövetekezni. Őn megtette... De csak így magunk között kérdem Kegyelmedet Nyíró uram: mennyivel jobb az az ország, akik az ország értékét önszántukból és jobbra saját boldogulásuk érdekében eladták, a „nagy szövetség” parlamentjében Magyarország ellen acsarkodnak, s „moslékzabálónak” titulálják a nemzetet... és használati utasítást írnak „hogyan bánj a magyaroddal”... címmel. Milyen magyarok és milyen írók, milyen eszmét szolgáló senki azok, akik ma Kegyelmed végső nyugalma ellen hadakozva ártanak a magyarságnak, hazudozásaikkal köpködjék a nemzetet, az országot, s Erdélyt? Bolondéria ez az egész Nagyuram! Az Őn nyílászága és ennek a sötétségnek a hazaárulása között olyan a különbség, hogy azt meghatározni sem lehet. Ég és Föld...

Ha ott van épp a mennyei kávéházban Márton Áron, Boros Fortunát vagy Teleki Pál gróf, akiről máig hazudják, hogy öngyilkos lett, beszéljék meg Kegyelmedet, milyenné lett Magyarország, s milyenné lett Székelyudvarhely polgármestere. S ha tudnak odafentről, hát segítsenek nekünk, mert Kegyelmeddel együtt lassan-lassan az egész nemzetet kitiltják a Kárpátok gyűrűjéből, s lesznek olyan „magyarok”, akik ennek örvendezni fognak, mert hát a magyar „fasiszta, antiszemita, nacionalista és gyűlölködő” és még a sírhantja is zavarja a szabadosság és a beteges hajlamok elváratait. Tény persze, hogy a nem kommunista és liberális sötétségben kívül van egy másik sötétségünk is e csonkává vált hazában... s ez a sötétség is az Őn nevével harcol amolyan igazi gyűlölködő és nyilas hangvételben, zsidóvá, de éppen olyan keresztényellenesen, mint az előbbi kettő. Ők azok, akik Őnt, Horthy Miklóst, Zadravecz Istvánt vagy Márton püspököt is lejáratják, hiszen írásaikban és beszédeikben a saját pallérozatlan és primitív stílusban emlegetik Kegyelmedet, s nyitott kapukat döngöztetve, mint a részeg prolik ordítazzák, skandálják azokat a jelszavakat, amelyek már a maguk idejében is szalonképtelenek voltak. Ezek nem látják, nem akarják látni, hogy ők a haza és a nemzet legnagyobb ellenségei, mert nincs diplomáciai felkészültségük, s erre igényük sincsen. Nekik a gyűlölet és az erre épített politikai előmenetel számít. Ők a legjobb partnerei a kommunista és liberális hazaárulóknak.

A normális ember viszont nem pártoskodik, nem ideologizál, mert a normális magyar, keresztény embernek egyetlen ideológiája van: a Mária-nak felajánlott ország és az abban élők

békessége, egymás iránti szeretete. A normális keresztény-magyar ember nem keresi a múltban gyökerező és régen semmivé vált ellentéteket, nem acsarkodik, hanem az érték múltbéli megszűnésén igyekszik új és új értéket teremteni a nemzet és a haza javára.

Művész, író, költő ne legyen politikus! Mert a politika - mint ma Kegyelmeddel kapcsolatban is -, ok lehet a hazugok, a hazaárulók és a megszálló ideiglenes főhatalom kezében. (Mindaddig ideiglenes, amíg van, akinek fáj Trianon!)

Megszálló főhatalom... igen, Nyíró nagyuram... még mindig ott vannak, s egyre jobban hígítják a még megmaradt székelységet, s felvásárolják a gyenge, magyarnak alkalmatlan árnyékszékelyeket is, akik aztán, mint a féreg rágiák a múltat, a jelent és a jövőt. Ma

Bukarest is hisztériázik, mert az Őn hamvainak szülőföldbe helyezése számukra politikai rendezvény. Ezt sugallták oda a magyarországi áruelők, s Udvarhely gyalogzásos szellemiségű és nemzetét rugdosó, kollaboráns polgármestere. Kegyelmed nyilas volt és antiszemita – hazudják immár ott is, miközben Isten tudja hány műhelyükben faragják állami megrendelésre Julius Maniu új szobrait. Ők tud-

ják... mi nem foglalkozunk velük, mert lelkünkben nem vesszük tudomásul az 1920-as döntést. Erdélybe hazajárunk ma is, és hazajárnak majd unokáink is. Azonban jó érzés, hogy félnek Kegyelmedtől. Egy halott géniuszról, akinek szelleme éppen úgy él Erdélyben és az egész Kárpát-medencei magyar hazában, mint amennyire bizonyos, hogy Őn odafentről mosolyog ezeken a balga és erkölcsileg minősíthetetlen emberi korcsokon. Kegyelmed mosolyog... mert mindent leírt, minden megmondott előre. Őn tudja, hogy csak egy kávét kell kérnie ama csillogó mennyei kávéházban, s mire Tamásival való vitája közben kiissza, addigra Magyarország és a magyar nemzet ismét bokrévétá lesz Isten kalapján. Mert amit 1945. óta kapunk a Fennvalótól, az a bíz a jogos büntetés... de a büntetés egyszer lejár. S azt, hogy lejár már érzik az Őn ellen balgán acsarkodók, érzi az ideiglenes bukaresti főhatalom, s megéri a kollaboráns, tanulatlan hűbéres is, az udvarhelyi polgármester... aki legelőször érzi majd meg, mi jár a nemzetárulóknak.

Most egy időre búcsúzom kegyelmedtől, s kérem, hogy toborozzon odafönn, s adjon jelet Kegyelmed, ha megvan az égi sereg, amely nekünk idele’ erőt és tisztánlátást küld.

S ha Kegyelmed rávénne a fentiekre, hogy imádkozzanak is e megmaradt, és ezer oldalról szorongatott, megalázott nemzetért... hát bíz’ az sem ártana...

Stoffán György

EURÓPAI IDŐ – Az Európai Unióban szabadságát és önrendelkezését megteremteni kívánó erdélyi magyarság lapja – ISSN 1220-9929

Főszerkesztő: Horváth Alpár. Helyettes főszerkesztő: Stoffán György. Felelős szerkesztő: Simon Ildikó. Főmunkatárs: Borsos Géza, Kolombán Sándor, Krasznai Zoltán.

A szerkesztőség postacíme: EI-KIA, 520100 Sf.Gheorghe, C.P.: 15. Tel./fax: 0267-318 895. Honlap: <http://www.e-ido.com/> E-mail: europai_ido@e-ido.com

A kiadó címe: Európai Idő Kiadó, 520085 Sf.Gheorghe, Str. Daliei nr. 2. bl. 44. sc. C. ap. 1. Bankszámla: COD IBAN: RO490TPV30000597085R001 – OTP BANK SFANTU GHEORGHE.

Főkönyvtel: Illyés Veronika. Könyvtel: Simon Ildikó. Terjesztés: az Európai Idő Terjesztőhálózata. Felelős terjesztő: EI-KIA Kft. Nyomda: Europrint Nyomda – Csíkszereda

Az Európai Idő hasábjain szerző nevével, szignójával stb. megjelent írások illetve más forrásból átvett cikkek, illusztrációk nem föltétlenül tükrözik a szerkesztőség véleményét, s így felelősséget sem vállalunk ezek tartalmáért! A cikkekért minden esetben azok szerzői a felelősök.